

Amnesty International Hrvatske

Praška 2/III, 10000 Zagreb, Hrvatska - Tel. & Fax.: + 385 1 48 12 573,
www.amnesty.hr

Zagreb, 10. prosinca – na Međunarodni dan ljudskih prava Amnesty International Hrvatske upućuje čestitke Liu Xiabou i svima koji se nesebično i neustrašivo bore za ljudska prava.

Na Liu Xiaobovoj praznoj stolici sjede tisuće zatočenika savjesti

Piše: Salil Shetty, Glavni tajnik Amnesty Internationala

Na ovogodišnjoj dodjeli Nobelove nagrade za mir jedno će mjesto ostati nepopunjeno. Među tisućama uzvanika koji će se okupiti na ovom prestižnom događanju, stolica ovogodišnjeg dobitnika nagrade, Liua Xiaoboa, bit će prazna.

Liu Xiaobo trebao je sjediti na podiju uz članove Odbora za dodjelu Nobelove nagrade u Oslu, primajući počast za svoju dugotrajnu nenasilnu borbu za ljudska prava u Kini. Trebao je održati govor, primiti medalju i diplomu te nastaviti pozivati na mirne pravne i političke reforme u Kini. Trebao je pozirati za medije, dati intervju, kratko uživati u sjaju međunarodnog priznanja, a potom se vratiti kući.

Međutim, Liu Xiabo je u zatvoru. Služi jedanaestogodišnju kaznu zbog "poticanja na podrivanje državne moći", zbog toga što je kao vodeći od autora manifesta "Povelja '08" pozivao na priznavanje osnovnih ljudskih prava u Kini. Liu je u više navrata istaknuo da kazna krši i kineski Ustav i temeljna ljudska prava, ali je, kao i mnogi drugi Kinezi koji su odlučili progovoriti, zbog toga strogo kažnjen.

Nobelova pravila zahtijevaju da nagradu primi dobitnik ili netko iz njegove najuže obitelji. Liuova prisilna odsutnost znači da, po prvi put od 1938. godine, nagrada za mir neće biti dodijeljena na ceremoniji. Mogla ju je primiti njegova supruga, ali su i nju pritvorile kineske vlasti te se ona trenutno nalazi u kućnom pritvoru u Pekingu. Deseci drugih ljudi koji su željeli prisustvovati ceremoniji također su pritvoreni te im je zabranjeno napuštati Kinu.

Kineske vlasti možda to smatraju pobjedom, ali su pritom u krivu. Unatoč snažnom političkom pritisku, zastrašivanju i prijetnjama, nisu uspjele poraziti Liu Xiaoboa ni Odbor za dodjelu Nobelove nagrade. Jer, dok će na svim ostalim stolicama prepune dvorane, danas, na ceremoniji dodjele nagrade, sjediti po jedna osoba, na Liu Xiabovoj praznoj stolici sjedit će njih mnogo.

Na toj će stolici sjediti tisuće političkih zatvorenika i zatočenika savjesti koji trunu u kineskim zatvorima ili u kućnom pritvoru, žrtve progona iz jednostavnog razloga što su imali hrabrosti glasno izreći svoja viđenja. Ljudi poput Tiana Xija, koji je suočen s mogućim trajnim pritvorom nakon što se borio za naknadu jer je kao dijete tijekom transfuzije krvi zaražen HIV-om i hepatitisom. Ili poput Zhaoa Lianhaja, koji služi

dvoipolgodisnju kaznu jer je zahtijevao pravdu za bebe koje su oboljele od zaraženog mlijeka u prahu. Ili poput Chana Guangchenga, slijepog aktivista za ljudska prava kojeg drže u neslužbenom kućnom prihtvoru nakon što je odslužio četverogodišnju zatvorsku kaznu zbog sudjelovanja u legalnoj akciji protiv prisilnih sterilizacija i pobačaja koje vlasti provode nad tisućama žena u provinciji Shandong.

Na toj se stolici nalazi i sjećanje na pokušaje Kine da sabotira ovogodišnju dodjelu putem političkog pritiska, ekonomskih i drugih ucjena kojima se poslužila u pokušaju da zastraši međunarodnu zajednicu i izazove bojkot ceremonije. Činjenica da je Kina, unatoč pritiscima i prijetnjama, uspjela na bojkot nagovoriti samo šaćicu država, odražava neprihvatljivu prirodu kineskih zahtijeva. Vlade i međunarodne institucije moraju se nastaviti odupirati ovakvoj vrsti pritisaka i iznuda.

Na šezdesetu godišnjicu Dana ljudskih prava, kineski postupci pomažu svijetu da usmjeri pažnju na zastrašujuće stanje ljudskih prava u Kini. Milijuni ljudi prisilno su deložirani iz svojih domova zbog masivnih građevinskih projekata. Strahota Tiananmena. Kršenja na Tibetu. I ustrajni progon Falun-Gonga.

Zanimljivo je da se tako moćna nacija poput Kine toliko boji jednog jedinog čovjeka. No, istina je i to da je Liu Xiaobo više od jednog čovjeka. On predstavlja ideale Nobelove nagrade za mir, te nade i težnje milijuna Kineza koji su trenutno ušutkani i potlačeni od strane kineske vlade.

Kineska vlada možda je uspjela Liu Xiaobovu stolicu ostaviti praznom, ali, u njegovom odsustvu, ta stolica jako puno govori.

Amnesty International dobitnik je Nobelove nagrade za mir 1977. godine.